

PREEK KRIJTBURG ZONDAG, 22 MEI 2022
over Handelingen 15, 1-2 & 22-29 én Johannes 14, 23 – 29.
Gregory Brenninkmeijer SJ

Ze hadden een groot probleem, beste mensen, die eerste volgelingen van Jezus van Nazareth. Ze hadden werkelijk een groot probleem. Die eerste groep christenen waren allemaal joodse mensen, levend volgens de Thora, de wet van Mozes. Ze waren allemaal besneden als teken van het verbond tussen God en zijn volk. Zij waren Gods uitverkoren volk, een kleine maar speciale groep mensen is een wereld vol mensen van andere kleur, ander geloof, andere overtuigingen. Zij waren speciaal en voelden zich speciaal. Speciaal zijn was hun identiteit en het teken daarvan was de besnijdenis.

En dan komt Jezus. Dat is evenzeer een Jood, net als zij allemaal. Hij was besneden net zoals zij. Hij leefde volgens de wet van Mozes net als zij. Hij leefde volgens die traditie als weinig anderen, eerlijk en volledig toegewijd. Hij werd een voorbeeld van mens-zijn naar Gods Wil. De mensen herkenden in Hem zelfs de Zoon van God. De leiders van hun volk hadden Hem wel verworpen en Hem de kruisdood doen sterven. Ze hadden Hem opgeborgen in een verzegeld graf. Maar God had Hem uit de dood opgewekt en Hij leefde als hun Heer voor altijd. Zij voelden zich dubbel speciaal, als leden van God's uitverkoren volk én als volgelingen van Gods Zoon, Jezus van Nazareth.

Tot zover was er eigenlijk geen vuiltje aan de lucht. Totdat zij, volgens het gebod van hun Heer, het evangelie begonnen te prediken tot aan de uiteinden van de aarde. Toen liepen ze tegen hun probleem aan. Sommigen van hun groep, prima mensen allemaal, waren van mening dat heidenen, die christen wilden worden, eerst Jood moesten worden en besneden zoals zij allemaal. Die bekeerlingen zouden eerst een inculturatie proces moeten doormaken waarvan de besnijdenis een onlosmakelijk deel uitmaakte. Anders zouden ze geen volgelingen van Jezus kunnen worden. Maar andere leden van hun groep, waaronder belangrijke figuren als Paulus en Barnabas, vonden dat volstrekt onnodig en stonden daarmee lijnrecht tegenover de eersten. En werkelijk, toen hadden ze een geweldig probleem.

In Jeruzalem hebben ze dat probleem in een bijeenkomst van heel de groep aan de orde gesteld. Er werd stevig gediscussieerd en de argumenten voor en tegen werden omonwonden op tafel gelegd. Maar uiteindelijk, na veel vasten en bidden en na geduldig luisteren naar elkaar, kwamen ze tot een unaniem aanvaarde conclusie: "De Heilige Geest en wij allen hier bijeen hebben besloten om bekeerlingen niet op te zadelen met andere lasten dan wat absoluut noodzakelijk is, namelijk afzien van elke vorm van afgodendienst.

Wat was dat een dapper besluit. Hoe hadden ze dat bereikt? Ze waren niet blijven steken in termen van goed of kwaad. Ze hadden overwonnen al die gevoelens van beter zijn dan de anderen, ze waren niet in de valkuil getrapt van partijvorming. De enige vraag die hout sneed was: "Wat zou Jezus gezegd hebben? Wat is het beste voor onze mensen? Welke stappen moeten we zetten om positieve krachten te wekken die levengevend zijn in dit zo wezenlijke probleem voor onze groep? Zij geloofden en waren er van overtuigd dat "de Helper, de Heilige Geest die de Vader hen in Jezus Naam geschonken had, hen alles zou leren en in herinnering brengen wat Jezus hun had gezegd." En zo geschiedde. Zij schreven

een brief aan al de kerken en regelden daarmee voor eens en altijd deze heikele kwestie. Voor hetzelfde geld had deze zaak kunnen uitdraaien op een bitter conflict, ja zelfs tot een diepe breuk in die nog jonge volgelingengroep van Jezus van Nazareth. Maar het werd een bron van grote vreugde. Al degenen die hadden deelgenomen aan dit synodale proces ervoeren aan den lijve wat Jezus hen beloofd had: "Vrede laat Ik u na, mijn vrede geef ik u. Niet zoals de wereld die geeft, geef Ik hem u." Dit cadeau van ware vrede is de rots geworden waarop de christengemeente gegrondvest is.

Dit, beste vrienden, is niet een verhaal van eeuwen geleden, een stuk geschiedenis uit de beginjaren van onze kerk. Dit is deel van ons eigen leven en onze eigen kerk. Eens was het christendom het gewone geloof van alle mensen in het Westen. Het christendom, dat ooit de cultuur was van alle landen en volken op het westelijk -halfmond, staat voor een geweldig probleem. De christelijke wereld is een geseulariserde wereld geworden. We leven niet langer in één culturele werkelijkheid, maar sámen met verschillende culturen waarin verschillende waarden heilig zijn en verschillende gewoontes dierbaar. We voelen dat waarden waar wij aan gehecht waren en feesten die ons jaar kleurden nu niet langer vanzelfsprekend als belangrijk worden ervaren.

Een manier om daarmee om te gaan is: Onze ogen en oren stijf dicht houden en stoer blijven doen wat we eeuwenlang al deden. Maar dat brengt ons nergens tenzij in een stoffig ghetto. Een andere manier van doen is: Deze realiteit recht in de ogen zien. Dat is precies waartoe paus Franciscus ons uitnodigt in zijn Synodaal Proces. Hij roept alle leden van onze kerk - en nog breder – alle christenen van goede wil op om bijeen te komen en onze ogen te openen voor de situatie die ons uitdaagt. Hoe treden wij de toekomst tegemoet van onze razend snel veranderende leefwereld en milieu. Daar moeten we over bidden. Daar moeten we over praten en we moeten luisteren naar wat ieder van ons kan bijdragen. Dan gaat het er niet om gelijk te krijgen. Ik hoef mijn idee er niet absoluut door te krijgen. Maar we moeten samen onderscheiden waar de Heilige Geest ons via de bijdragen van al Gods kinderen heen wil leiden.

De belofte van Jezus: Dat de heilige Geest, die de Vader ons in Jezus Naam heeft gezonden, ons zal leren al wat Jezus ons heeft gezegd, die belofte is nog steeds van kracht. De heilige Geest maakt overuren. En de uitkomst van onze onderscheiding zal vrede brengen, een vrede zoals de wereld die niet geven kan. Een vrede die is aangezegd aan hen die zich door Gods liefde laten leiden. Moge het voorbeeld van de apostelen, in Jerusalem bijen om hun probleem op te lossen, ons de moed en het vertrouwen geven die nodig zijn om meester te worden ook van onze niet geringe problemen. Kom, Heilige Geest, en help ons het aanschijn van onze aarde te vernieuwen, Amen.